

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 30. novembra 1933.

Štev. 137.

Praznik

zedinjenja

V polni zavesti velikega pomena našega zedinjenja je leto za letom praznoval jugoslovanski narod 1. december. Toda letos je proslava tega dne še posebej pomembna in potrebna.

Potrebna predvsem zaradi velikih dogodkov, ki se odigravajo po svetu in ki zahtevajo, da je naš narod še bolj trdno stnjen, kakor kdajkoli prej. Potrebna pa tudi zato, ker so baš v preteklem letu postali posebno glasni revizionisti mirovni pogodbe in ker so nekateri kar že vrisavali po kartah nove meje držav. — Vsem tem je treba povedati z vsem povdankom, da mirovne pogodbe niso nobena krpa papirja, ki bi jih bilo mogoče kar poljubno trgati in menjati, temveč da so to polno in vedno veljavne pogodbe, ker so zapečatene s krvjo in življenji milijonov in milijonov ljudi. In jugoslovanski narod, ki je dal med temi ustvaritelji nove Evrope toliko sto in stotisočev žrtev, bo znal tudi to novo Evropo in v tem svojo svobodo in neodvisnost braniti z vsemi sredstvi. To je veliki zunanji pomen proslave prvega decembra.

Letos pa gre proslavi 1. decembra še poseben pomen. Kajti ta naš največji praznik praznujemo v času največje gospodarske stiske, ko se vse naše gospodarstvo bori z največjimi težavami. V takšnih časih se ljudi rado polašča malodušje, da pozabljajo celo na svoje prve dolžnosti. Zato ima proslava letošnje 15-letnice praznika zedinjenja ta visoki moralni pomen, da je manifestacija naše udanosti do države tudi v najtežjih časih. Naj bodo težave še tako velike, naj bo nejevolja nad tem ali onim še tako močna, nikdar ni in ne more biti tako velika, da bi le za trenutek pozabili na našo najvišjo misel — na naše zedinjenje. Ta je vedno in vselej visoko nad vsemi našimi težavami in nad vsemi našimi notranjimi nesoglasji. Baš zato, ker čutimo težke posledice krize, manifestiramo s posebno odločnostjo na dan 1. decembra svojo udanost državi, kot kroni našega zedinjenja.

Iz te manifestacije za edinstvo naroda in države pa se nujno poraja želja, da se odpravljajo vse ovire, ki preprečujejo ono tesno sodelovanje nas vseh, ki je edino v duhu našega edinstva. V časih, ko smo sredi težke gospodarske stiske, pač ni to sodelovanje nikjer tako potrebno, ko na gospodarskem polju. Posebno pa danes, ko je objavila vlada svoj gospodarski program za omiljenje gospodarske stiske. Vsaka točka tega programa bi se morala določiti v ozkem sodelovanju z gospodarskimi stanov, vsaka točka tega programa bi morala priti o složenem delu vsega naroda, da pridemo iz sedanjih težkih razmer. To bi tudi edino bilo v interesu stvari same. Tako zapleteno je vprašanje našega gospodarstva, tako prepleteno z interesi vseh stanov, da ni moža, ki bi mogel sam objeti ves ta velikanski problem v vseh njegovih podrobnostih. Le kolegij najboljših mož, le s sodelovanjem vseh poznavalcev našega gospodarstva je mogoče pravilno rešiti ta problem vseh problemov.

Tega sodelovanja z gospodarskimi sloji ni bilo dosedaj dovolj niti v skromni meri. Naredbe in uredbe, zakoni in pravilniki tudi o najvažnejših stvareh našega gospodarstva so se navadno izdajali brez predhodnega zaslišanja gospodarskih ljudi. — Težke napake, ki so napravile našemu gospodarstvu milijonske škode, so bile posledica tega postopanja. Več ko skrajni čas je že, da se te napake ne ponove več in zato mora nastati pravilo, da ni mogoč več noben zakon, nobena uredba, noben pravilnik, ki se tiče gospodarstva, ne da bi o njem rekli svojo besedo ljudje iz našega gospodarstva. Ob 15-letnici zedinjenja bi moralo to jamstvo pravilnega in složenega ter načrtnega dela postati že zakon. Z zedinjenjem je postala naša politična

svoboda dejstvo, ki je visoko dvignilo napredek našega naroda na vseh poljih. Kljub temu pa je ostalo še vse polno dela nestorjenega in tudi še mnoge najvažnejše naloge čakajo še na rešitev. Zlasti pa naloge, ki zadevajo naše narodno gospodarstvo. Tu je komaj storjen začetek, ker smo več ko eno celo desetletje zapravili z neplodnim eksperimentiranjem. Mnogo preveč je bilo tega in postalo bi že davno od-

Železničarska nabavljalna zadruga molči

Tudi finančna kontrola ne da pojasnila

V svoji številki z dne 16. novembra smo poročali o dopisu »Ujedinjenega železničarja«. V tem dopisu se pravi, da se med člani železničarske nabavljalne zadruge vedno bolj uporno širijo vesti o nekih preiskavah, ki so jih baje izvršili organi finančne kontrole radi suma prikrievanja sladkorja in moke v času, ko je bila trošarina na sladkor, oziroma davek povisan. Nadalje pravi omenjeni dopis, da je bil baje poslovodja zadruge celo obsojen na globo 40.000 Din. Kakor da se govori, gre baje za večje množine prikritega sladkorja in moke v l. 1931 in 1932.

Ko smo poročali o tem dopisu, smo izrečno povdarili, da ne moremo verjeti v utemeljenost teh govoric, ker vendar ne moremo verjeti, da bi zadruga državnih nameščenecv mogla kaj podobnega zagrešiti, že celo pa ne zadruga, ki je v tako veliki meri obdarjena s privilegiji države.

Zato smo izrekli pričakovanje, da bi zadruga javno zavrnila te govorice, oziroma pojasnila, kako je sploh moglo priti do teh, gotovo čisto neutemeljenih govoric. Že v lastnem interesu bi morala nabavljalna zadruga to storiti, ker vendar ne more trpeti, da bi ostal na njej tudi le najmanjši sum kakšnega nedovoljenega dejanja. Pa tudi zaradi zadrugne ideje bi morala nabavljalna zadruga takoj nastopiti in takoj od vsega početka že v kali zatreti takšne govorice. To tem bolj, ker ji pač ne bi bilo težko zavrnilo neresnične govorice.

Toda minulo je že nekaj dni, a nabavljalna zadruga še ni smatrala za potrebno, da v javnosti razjasni vso stvar. Moramo z vso odločnostjo povdariti, da je takšno naziranje napačno. Vsako govorico, ki more škodovati ugledu zadruge, je treba takoj

Kalkulacija

Izračunavanje ali preračunavanje cene blaga, proizvoda ali donosa kakšnega dela imenujemo kalkulacijo. Pravilna kalkulacija je pogoj uspeha in konkurenčne sposobnosti.

Trgovci mora izračunati za vsako blago lastno in prodajno ceno. Kot taka pa ni tista cena, po kateri kupi pri dobavitelju, temveč se morajo prišteti razni z nabavo blaga spojeni stroški, med katere spadajo: voznina ali poština, carina, ležarina, užitina, trošarina, mitnina, tlakarina, ovojnina, provizija, zavarovalnina, mali stroški. S prišteti tem tu navedenih in morda še drugih z dobavo spojenih stroškov dobimo takozvano nabavno ali nakupno vrednost ali ceno blaga, katere pa še vedno ni lastna cena blaga. Da dobimo to ceno blaga, moramo nabavni ceni prišteti še vse liste stroške, kateri tvorijo takozvano »režijo«. — Režijski stroški so n. pr. najemnina trgovskih in skladišnih prostorov ali obraba lastnih prostorov, mezde in plače osebja, razsvetljava, kurjava, obraba oprave, zavarovanje prostorov in blaga, davki in razni prispevki (bolniška blagajna, starostno zavarovanje in drugi) itd. Ti stroški se priračunavajo nabavni ceni v odstotkih. Višino teh pokazuje redno knjigovodstvo in deloma tudi izkušnja.

več, če bi že od vsega začetka bolj skrbeli za resnično složno delo, če bi vsi delali po skupnem načrtu za naš gospodarski napredek.

Ni zato nič bolj pravilnega, kakor da slavimo praznik zedinjenja v trdni volji složnega dela in tekmovanja, kdo bo bolj dvignil naše narodno gospodarstvo. Kajti od tega odvisi moč in napredek Jugoslavije.

zavrnilo in napačno je, če bi kdo dejal, da mu ni treba zavrnilo govorice, ki ni resnična. Tudi najbolj nemogoča govorica najde ljudi, ki jej verujejo in povzroči lahko prav neprijetne posledice. Ne moremo si misliti, da se tega ne bi zavedali tudi voditelji železničarske zadruge, zato moremo tudi tem manj razumeti, zakaj nabavljalna zadruga še vedno molči.

Prav tako pa moramo obnoviti tudi svoj apel na finančno kontrolo, da tudi ona pojasni, kaj je s temi govoricami.

V dopisu »Ujedinjenega železničarja« se vendar imenuje številka akta in je torej dana vsa možnost, da se takoj ugotovi, kaj je s tem aktom. Ponavljamo zato svoje vprašanje: O čem govori akt št. 8267? Ali je bil sploh izdan takšen akt?

Citirani dopis pa govori tudi čisto konkretno o višini neke globe, ki je bila baje izrečen azaradi prikrievanja sladkorja in moke. Tudi tu je mogoče z lahkoto ugotoviti, če je bila takšna globa izrečena ali ne. In prav nobenega razloga ni nikjer, ki bi govoril proti temu, da se razjasni vsa zadeva. Cela kopa razlogov pa odločno zahteva, da se stvar pojasni.

Zato ponavljamo svojo zahtevo, da državna finančna kontrola jasno in nedvoumno pove, ali je bila kakšna takšna globa izrečena in če je bila, v kateri zadevi.

Sprašujemo drugič in izjavljamo, da ne odnehamo od svoje zahteve po pojasnilu zadeve, o kateri je pisal »Ujedinjeni železničar«. In če ne bo odgovora niti na naše drugo vprašanje, bomo vprašali še v tretje, toda stvar se mora razčistiti. Molč je v tej zadevi nedopusten, ker gre za javno zadevo, o kateri ima javnost pravico zahtevati vsako pojasnilo.

Postavke, ki pridejo v poštev pri kalkulaciji so vsekakor: Surovine, pomožne snovi, obratni stroški: kakor mezde in plače delavstva in uradništva v fabrikaciji sami, pogonska sila, maziva, najemnine, obraba strojev in orodja, potem trgovski stroški kakor plače pisarniškega osebja, pisarniške potrebnosti, obresti, reklama, davki itd.

V industrijskih in obrtnih obratih se po navadi odpisuje: od tvorniških poslopj 2%, od strojev 10% in od orodja 30%.

V HOLANDSKI INDIJI SO JAPONCI ZMAGALI

Tudi v Holandski Indiji so nad vse občutili japonski dumping in se skušali nje mu ubraniti, a so bila brezuspešna vsa prizadevanja. Večina industrijalcev v Holandski Indiji je danes že prepričana, da je bitka proti japonskemu gospodarskemu prodiranju izgubljena. Japonska ne nastopa le kot uvoznik in proizvajalec, temveč tudi kot trgovec. Nizozemske oblasti proti japonskemu prodiranju sploh ne morejo več nastopiti, ker je evropsko blago predrago in morejo zadovoljiti domače prebivalstvo le s tem, da mu pustijo nakupovati ceneno japonsko blago. Srca za evropsko industrijo je, da se ni prišlo do gospodarskega sodelovanja med Japonsko in Kitajsko, kajti v tem primeru bi bile evropske industrije popolnoma izrinjene. Na zadnjem velesejmu v Surabaji so namreč Kitajci nastopili s tako dovršenimi izdelki, da so naravnost presenetili vse obiskovalce velesejma. Gospodarsko prodiranje Japonske se med tem nadaljuje po sistemu. Japonci so uvedli celo vrsto novih rednih pomorskih zvez z Holandsko Indijo. V Borneu in Novi Gvineji so si pridobili Japonci nove koncesije za pridobivanje petroleja in drugih rud. Zelo se uveljavljajo Japonci tudi v ladjedelstvu in številu japonskih naseljenecv na severnem obrežju Nove Gvineje stalno raste. Večinoma se uveljavljajo ti naseljenecv kot obrtniki, zlasti kot mizarji in tesarji ter ribiči. Med Malajci in Kitajci se opazajo v zadnjem času živahni kulturni stiki in malajska mladina je pričela odhajati na študij na Japonsko.

AMERIŠKA PRODUKCIJA ZNOVA PADA

Poleti je ameriška industrija doživela nenadno oživiljenje, ki pa že spet ponehava. Tako je predelala bombažna industrija v juniju 696.000 bal bombaža, v juliju 600.000, v avgustu še 589.000, v septembru 499.000, v oktobru spet samo 504.000. Kaže, da se bo predelava stabilizirala na približno 500.000 bal mesečno.

SANACIJSKI PROGRAM CHATEMPSA

Po Chatempssovem predlogu naj bi se desegla sanacija francoskih državnih financ na ta način: strogo pobiranje davkov naj bi prineslo eno milijardo, pri dodatnih uradniških plačah naj bi se prihranila ena milijarda, davek na avtoprevoznitvo naj bi dal 600 milijonov, državna loterija 600 milijonov, izdaja kovanega denarja 800 milijonov, novi davki na promet, dohodnino, nadalje trošarina na vodo, plin in elektriko pa eno milijardo. Na ta način bi se francoski državni deficit znižal na eno milijardo 200 milijonov, ki bi ga vlada krila z znižanjem državnih v proračunu dovoljenih izdatkov.

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz Mazonare Ane, ker je razdeljena vsa masa.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini Wurzbach Margite, lastnice pensiona »Grintovec« v Predyvoru pri Kranju. Poravnalni sodnik Gregor Jurij, poravnalni upravnik odvetnik dr. Kimovc. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Kranju dne 4. januarja. Rok za oglasitev do 20. decembra.

Potrjena je poravnava trgovca Kovarica Franca v Ljubljani. Končano je poravnalno postopanje Leskoviča Franca v Mozirju.

Odmevi novih davčnih predlogov

Poročali smo že, da so poslanci Dravske banovine na posebni seji o novih predlogih finančnega ministra sklenili, da je treba celo vrsto njegovih predlogov spremeniti. Zlasti pa so bili proti povišanju vozaških taks in pa nameravani spremembi neposrednih davkov.

Gospodarski urednik »Jutra«, g. F. S. je objavil v nedeljskem »Jutru« temeljit in dobro z dejstvi podprt članek o konjunkturi in davčni politiki. V članku naglašajo, da je bistvo in najtežja posledica vsake gospodarske stiske ta, da povzroča nezaposlenost. Izkušnje pa so dokazale, da se more z javnimi deli dvigniti zaposlenost v mnogo manjši meri, ko s privatnimi investicijami. Te je treba pospeševati tudi zato, ker povečuje konzum. Z večjo zaposlenostjo vsled investicij se ne ustvarja nobena dodatna produkcija ter se ne dela na zalogo. Pri investicijah zaposleni delavci imajo večjo kupno moč, istočasno pa trošijo tudi gradbeni material. Doseže se torej na ta način dvojni konzum.

Vsa konsumna moč naroda izvira iz produkcije in zato je edino sredstvo za dvig konsumne moči, dvig produkcije. Kakor v drugih državah, tako moramo tudi mi pospeševati gradbeno delavnost. To je tudi v interesu države same, ker zahteva to pospeševanje od države najmanj denarnih žrtev.

V prvi vrsti bi bilo treba dvigniti investicijsko delavnost z davčnimi olajšavami. V tem pogledu je bilo pogrešno lansko povišanje zgradarine na nove stavbe, ker se je baš zaradi tega gradbeno delavnost zmanjšala. To jasno dokazujejo številke o zaposlenosti delavstva, kakor jih redno objavlja OUZD. Od julija 1931 do julija 1933 je padlo število v gradbenih strokah zaposlenega delavstva od 19.236 na 12.008, torej za 7.228, število vsega zaposlenega delavstva pa od 97.497 na 78.432 ali za 19.065. Če upoštevamo še vse obrate, ki so odvisni od zaposlenosti v gradbeni stroki, potem se lahko reče, da odpada skoraj polovica vsega zmanjšanja zaposlenosti delavcev na gradbeno stroko.

Še jasneje pa se vidi posledica povišanja zgradarine, če primerjamo zaposlenost v letih 1932. in 1933. Od 1. julija 1932. je padlo število vsega zavarovanega delavstva za 2588, od česar odpade na gradbeno stroko 2263, torej skoraj vse število.

Treba je zato storjeno napako odpraviti in zopet dovoliti davčno prostost za nove hiše. In nato pravi članek: Iz enakih razlogov pa je treba odkloniti tudi one najnovejše davčne predloge, s katerimi se obdavčuje gradbeni material v obliki trošarin, kajti s takimi ukrepi bomo le še bolj zadržali zasebno iniciativo v gradbeni delavnosti in je verjetno, da bo končni rezultat ta, da bo zaradi povečanega zastoja gradbene delavnosti izgubilo zaposlenost več delavcev, kakor pa bi se jih dalo zaposliti iz sredstev od trošarin na gradbeni material. V cilju zboljšanja gospodarskega stanja in zaposlenosti moramo stremeti predvsem za tem, da z davčnimi in drugimi olajšavami dvignemo gradbeno delavnost, ne pa da jo z davki omejujemo. Trošarine naj se nalagajo na konsumne predmete, nikakor pa ne na blago, ki služi skoro izključno investicijskim namenom, kakršno sta les in opeka.

Mnenje gospodarskih krogov.

V Zbornici za TOI je bila širša anketa zastopnikov vseh naših organizacij, ki je jasno povedala svoje mnenje o novih davčnih predlogih. O teh je imel uvodni referat gen. tajnik Zbornice posl. Ivan Mohorič, ki je med drugim dejal:

Jasno sliko o vseh ukrepih vlade za omiljenje gospodarske stiske bomo imeli šele, ko bo izdanih vseh 5 nameravanih uredb in vsi novi zakoni. Doslej sta uveljavljeni le uredbi o kmetijskih dolgovih in o javnih delih. S prvo uredbo se je znižala obrestna mera, kar je zlasti važno za južne kraje, kjer so celo zadruge zahtevale 18% obresti. Uredba je pridobitev, ker odpravlja demagogijo, da ne bo treba plačati kmetijskih dolgov. Uredba o javnih delih je važna, ker odpravlja sedanji način, da so se oddajala javna dela tujim družbam pod znatnimi olajšavami, čeprav bi jih sami mogli izvršiti ceneje. Nadaljnji namen te uredbe je, da se pomaga z deli pasivnim krajem. Najvažnejša pa je uredba o denarnih zavodih, ker gre za 9 milijard vlog. Tega delikatnega vprašanja zato ni mogoče tako enostavno presekat, ko vprašanje kmetijskih dolgov.

Davčna reforma ima namen, da zagotovi finančnemu ministru nova sredstva, da se odpravi kroničen primanjkljaj. Letos so se državni izdatki povečali za 245 milijonov vsled novih pokojnin in anuitet za že izvršena javna dela, dohodki indirektnih davkov pa so padli. Finančni minister je mnenja, da je dohodek pridobnine pri 320.000 podjetjih prenizek. Min. Mohorič je mnenja, da je zelo nevarna določba, da se osnova za pridobnino odmerja na podlagi zunanjih znakov, po višini stanovanjske najemnine. Treba je razčistiti vprašanje stalnega naraščanja števila drž. nameščenec in velikega zneska za pokojnine.

V debati je omenil podpredsednik Zbornice Josip Rebek, da je obremenitev gospodarskih slojev že prevelika. Z davčno prakso se je pridobnina povečala že za 20%, mestoma celo za 50 do 100%.

Inž. Lenarčič je opozoril na nevarnost, ki mora nastati za naš izvoz lesa vsled nameravane trošarine na les. Že danes je m³ lesa obremenjen za 100 Din pri izvozu v Italijo višje ko avstrijski. V najboljših legah se prejme danes 40 Din za m³, ne gre, da bi se zaradi trošarine znižala cena lesu za 25%, gozdnemu posestniku v slabših legah pa celo za polovico.

G. Frelih je zlasti nastopil proti odmeri pridobnine po stanovanjski najemnin, ker je to krivično in ker bi na mah postala vsa velika stanovanja prazna.

Posebno pozornost so vzbudila izvajanja gen. ravnatelja dr. Windischerja. Odmera po stanovanjski najemnin je proti dolžnosti državljana, da skrbi za naraščaj. Protisocialno je, če mora plačevati kdo več davkov, ker ima več služinčadi, ker bodo vsled tega ljudje odpušteni iz službe. Nevaren je eksperiment z maksimiranjem cen. Teh novih predlogov smo v mnogem tudi sami krivi, ker so naše samouprave bile preveč iznajdljive pri iskanju novih davščin. Ni čuda, če nočejo za njimi zaostajati referenti v Beogradu. Opozoril je še na druga bremena, ki se nalagajo industriji, katero pa moramo ohraniti, ker je Slovenija agrarno pasivna in bi bilo uničeno tudi kmetijstvo, če propade industrija.

G. Hrovatin je nastopil proti višji taksi na račune in oglase, ker je že tiskarski obrt vsled konkurence državnih tiskarn v nad vse težkem stanju.

Načelnik Gregore je povdarjal, da bi se smel obdavčiti le dohodek podjetij, ne pa obratno premoženje.

Predsednik J. J. Kavčič je poročal o nerazpoloženju beograjskih trgovcev proti novim predlogom. Apelira na poslance, da se odločno zavzamejo za interese slovenskega gospodarstva.

Zborovanje obrtnikov.

V torek je bilo zborovanje obrtnikov, na katerem je imel uvodni referat konzulent Zbornice g. Žagar. Poročal je o prej omenjeni anketi ter o sklepu trgovcev, da nastopijo proti nameravani spremembi zakona o neposrednih davkih ter proti uveljavljanju novih trošarin in povišanju taks. Temu nastopu trgovcev naj se pridružijo tudi obrtniki, ker čas in razmere silijo vse obrtnike, trgovce in industrijalce k solidarnosti. Priključijo pa se naj temu nastopu tudi nameščenci in delavci, ker padajo davki tudi na nje.

G. Milko Krapež je podrobno poročal o sedanji davčni praksi, zlasti pa o delu v davčnem reklamacijskem odboru, ki je sprejel 1800 pritožb zaradi previsoko odmerjenih davkov. Med temi je bilo 700 pritožb obrtnikov, ki jih je bilo 445 ugodno rešenih. Če bo šlo tako dalje, bo moralo 75% vseh naših obrtnikov odložiti obrtne liste. Davčni reklamacijski odbor stori vse, kar je mogoče, vendar so pa uspehi le mali. V odboru podpira obrtnik trgovec in industrija, prav tako pa tudi oni nas, zato je skupen nastop potreben, da vsa javnost vidi enodušnost vsega gospodarskega sveta. V enakem smislu so govorili še drugi govorniki, ki so vsi slikali obupen položaj obrtnika, zlasti so pa vsi obsojali davčno prakso.

KAKOR NA PRAZNIKE

Je bilo v sredo dopoldne med 10. in 12. uro v Ljubljani. Na ulicah sicer precej ljudi, a videlo se je, da se nikomur nič ne mudi, ker se je ustavilo gospodarsko življenje. Ljudje so živahno komentirali korak trgovcev in obrtnikov ter konstatirali, da vlada med njimi absolutna solidarnost. Celotno koštanjarji so se pridružili skupni akciji. Skoraj vsi brez izjeme so odobraval nastop gospodarskih krogov kot nujno po-

treben. Mnogi so tudi govorili, da bi bilo treba sklicati še shod. Tako je nastop gospodarskih krogov dosegel popolnoma svoj namen: na efektan in resen način opozoriti vse, da je naše gospodarstvo že preobremenjeno z javnimi dajatvami in pokazati, kaj mora nastati, če bi se še naprej ne upoštevalo nad vse težavnega položaja trgovcev in obrtnikov. Kar je bilo v sredo le dve uri, to bi potem bilo malo dalj, ker pač ni drugega izhoda.

Upamo, da bodo sedaj tudi odločujoči činitelji uvideli, da tako ne gre naprej!

SPECIJALITETA

„URAN“ - kreme za lice

je „URAN“ pol-mastna krema. Povpraševanje po njej je veliko. Ustrezite torej svojim odjemalcem in jo naročite.

„URAN“, LJUBLJANA
Mestni trg

Nove takse

Konec.

Tar. post. 318 a se spremeni in se glasi odslej:

Šolnina.

Za obiskovanje vseh državnih šol, ko tudi šol s pravico javnosti se plačuje šolnina:

I. v državnih šolah;

1. na univerzah, gospodarsko-komercialni visoki šoli, višji pedagoški šoli in drugih šolah iste stopnje za vsak semester 200 Din.

2. na srednjih šolah: v prvem in drugem razredu 100 Din letno, v 3. in 4. razredu 150 Din, v 5. in 6. razredu 200 Din in v 7. in 8. razredu 250 Din letno.

Na učiteljskih, srednjih tehniških šolah, višjih obrtnih šolah, trgovskih in pomorskih akademijah, bogoslovijah, prometnih šolah, šolah za bolniške sestre, babiški šoli, strokovnih obrtnih šolah in na gozdarskih šolah se plačujejo takse v enaki višini kakor v srednjih šolah, vendar pa s tem razlokom: ako traja pouk štiri leta, se plača za I. in II. letnik 200 Din, za III. in IV. 250 Din letno, ako traja pouk dve leti, se plača prvo leto 200 Din, v 2. letu pa 250 Din letno.

II. Na nedržavnih šolah s pravico javnosti se plača polovica šolnine, predpisane za odgovarjajoče državne srednje šole.

Pripomba 1. Zasebni učenci morajo pred položitvijo izpita plačati trikratno šolnino za vsako leto po predpisih te tarife.

Pripomba 2. Šolnine po tej tarifni številki ne plačajo:

- a) učenci ljudskih šol, vojnih akademij, posebnih kmetijskih šol, rudarskih šol in splošnih trgovsko-obrtnih šol,
- b) učenci, ki so državni gojenci,
- c) učenci srednjih in nižjih kmetijskih šol,
- č) učenci, ki so obenem s svojimi starši siromašni v smislu točke 6. čl. 5. zakona o taksah. Če pa ti učenci ponavljajo razred, morajo plačati šolnino.

Pripomba 3. Šolnino pobira direktor (upravitelj) šole, oziroma oseba, ki jo določi, po posebej določenem dnevniku in pobrano vsoto izroča najbližji davčni upravi kot dohodek od taks.

Samoupravne dajatve na šolnino se ne morejo naložiti.

Podrobnejša določila o šolnini bo predpisal finančni minister v sporazumu s prosvetnim. V teh določilih se more predvideti, da učenci z odličnim uspehom, katerih starši ne plačajo več ko 1000 Din direktnega davka, morejo biti popolnoma oproščeni šolnine, učenci s prav dobrim uspehom pa za polovico, če njih starši ne plačajo 1000 Din direktnega davka.

Šolnine so torej znatno znižane in je to edina olajšava, ki jo prinašajo od finančnega ministra predlagane spremembe taksnega zakona.

Adria prašek je boljši

Po svetu

Prijateljska pogodba s Turčijo ima t dele. V prvem se določa, da obe državi nikdar ne bosta skušali rešiti medsebojnih sporov z orožjem, temveč le z razsodiščem. V pogodbi je natančno določeno, kako sestavi razsodišče in katere predmete rešuje. Drugi del določa, da se ustanovi stalna komisija za conciliacijo (sprijaznenje), ki rešuje vse one spore, ki ne spadajo po razsodišču. V tretjem delu so splošne določbe.

S Turčijo je bila še podpisana pogodba o medsebojnih terjatvah in o terjatvah vsled agrarne reforme in kolonizacije v zvezi z izselitvijo s kmetijskih posestev. Nanaša se tudi na terjatve državljanov in določa način in rok odplačevanja.

Uredba o javnih delih je bila v odboru po obširnih ekspozicijah predsednika vlade in ministra Puclja sprejeta.

Spalni vozovi III. razreda se uvedejo s 1. decembrom na progi Zagreb-Split. V vsakem oddelku bodo 3 postelje, ena nad drugo.

Albanska trg. delegacija je prišla v Beograd zaradi sklenitve trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Albanijo.

V tržaškem zaporu je bil ubit Istran Ivan Jurišević.

Masaryk je izjavil, da se kljub militarizaciji nemškega naroda ne boji vojne, vendar pa se je treba pripraviti na vse možnosti. O reviziji mirovnih pogodb bo mogoče govoriti šele takrat, kadar bodo evropski narodi govorili o njej kot prijatelji.

Za generalnega inšpektorja čsl. armade je bil imenovan armijski general Syrový, za šefa generalnega štaba pa divizijski general Kreyčí.

Viharna volivna borba se je pričela v Rumuniji. Posebno ostro nastopajo fašisti, organizirani v »legiji železne garde«. Prišlo je na mnogih krajih do krvavih spopadov in je bilo že več orožnikov ubitih. Baje so pripravljali fašisti tudi državi preobrat.

Velike demonstracije za spremembo neuilske mirovne pogodbe so bile v Sofiji.

Volitve v italijanski parlament bodo v kratkem razpisane. Novi parlament bo imel le to nalogo, da izglasuje vladno popolno pooblastilo, da uvede v državi korporacijski sistem. Kandidati bodo imenovani od posameznih korporacij, volitve same pa bodo imele plebiscitaren značaj.

Baldwin je dejal na seji angl. parlamenta, da je treba izvesti postopoma razorožitev, ker ni drugače mogoče ohraniti miru. Upa, da bo Francija trajno na strani Anglije za ohranitev miru, ker Francija in Anglija sta ustvariteljici velike in stare civilizacije.

Nemčija zahteva, da se ji dovoli 300.000 mož vojske, 300 lahkih tankov, 400 lovskih letal, nedoločeno število kanonov kalibra do 155 mm in 4 močne skupine protiletalskih topov, ki bi jih postavila ob češko-slovaški, poljski in francoski meji. Nato je pripravljena internacionalizirati civilno letalstvo.

Znani lord Rothermere se zavzema za francosko-angleško zvezo. Poljski koridor naj dobi Nemčija, Poljska pa Klajpeda, Litvi pa naj se najde drugod nadomestilo.

Pri naknadnih parlamentarnih volitvah v Franciji so v nedeljo napredovale desničarske stranke.

V Ženevi pa so pri občinskih volitvah zmagali socialisti in prav tako tudi v vsem kantonu. Kantonska vlada bo odslej obstajala iz 4 socialistov in 3 zastopnikov meščanskih strank.

Pri občinskih volitvah na Poljskem si je dosedaj pridobil vladni blok 563 mandator (prej 358), opozicija 514 (977) in Nemci 30 (92).

Voditelj Landbunda inž. Winkler je na shodu v Celoveu napovedal, da je sporazum med Avstrijo in Nemčijo mnogo bližji, kakor pa se misli. V zvezi s tem govorom pišejo avstrijski listi, da bo Landbund stopil v vlado in da bodo iz nje iztisnjeni hajmverovci.

Resna nesoglasja so nastala v japonski vladi. Na eni strani so vojni, mornariški in poljedelski ministri, na drugi pa finančni, ki se upira vedno večjim zahtevam japonske vojske. Nacionalistične organizacije pa zahtevajo vladno močne roke.

Povabila za banket v prslavo polnoletnosti Otona II. je dal v Budapešti državni pravdnik, zapleniti, ker so v nasprotju z zakonom o odstavitvi Habsburžanov.

Denarstvo

NARODNA BANKA KUPUJE ZLATNIKE

Da okrepi svojo zlato podlogo, kupuje Narodna banka že nekaj časa zlatnike. — Stare 20 kronske zlatnike plačuje po 312 dinarjev, 10 kronske po 156, napoleondore po 297 Din in dukate po 176 dinarjev. Na deželi so se v zadnjem času pojavili razni prekupčevalci zlatnikov, ki pa ne plačujejo polne vsote.

VLOGE V ITALIJANSKIH HRANILNICAH

Kljub krizi so vloge v italijanskih hranilnicah narasle in sicer od začetka krize pa do februarja t. l. od 43.2 na 46.3 milijarde lir. Od februarja dalje so vloge ponovno narasle in sicer za skoraj celo milijardo na 47.2 milijard. Najbolj so narasle vloge javnih korporacij, ki znašajo 85 odstotkov vseh vlog. Italijanski listi pripisujejo ta velik uspeh predvsem dejstvu, da se je mnogo italijanskega kapitala povrnilo domov. Mnogo pa je pripomogel k narastku vlog zakon o hranilnicah, ker so bile z njim vse banke in vsi denarni zavodi postavljeni pod kontrolo Italijanske banke, vsled česar je v narodu naraslo zaupanje v denarne zavode.

Po zadnjem izkazu češko-slovaške Narodne banke (vse v milijonih Kč) se je zlata podloga zmanjšala za 0.1 na 1.707.5, devizna in valutna se je povečala za 6.9 na 928.4, druga gotovina pa za 11.8 na 161.5. Eskontna posojila so se zmanjšala za 0.3 na 1.008, lombardna pa so se povečala za 3.6 na 426.2. Državni dolg se je zmanjšal za 2.3 na 2.603, druga aktiva pa so narasle za 30.8 na 446.8. — Obtok bankovcev se je zmanjšal za 227 na 5.438.6, tekoči računi so narasli za 243.8 na 1.027.4, druga pasiva pa za 36.6 na 361.5. Zakonito kritje je ostalo s 40.7% nespremenjeno.

Po izkazu nemške Državne banke z dne 23. novembra so padle menice in čeki za 47 na 2793 milijonov mark. Zaloga kritja sposobnih vrednostnih papirjev se je znižala za 1.26 na 193 milijonov mark. Obtok bankovcev je padel za 116 na 5243 milijonov. Tekoči računi so se zvišali za 60 na 188 milijonov. Zlata zaloga se je povečala za 1.4 na 399 milijonov, devizna podloga pa se je zmanjšala za 0.3 na 7.6 milijonov. Zlato kritje se je povečalo od 12 na 12.4%.

Finska bo plačala Ameriki dne 15. decembra zapadli obrok dolga.

Finančni minister Bonnet bo razpisal takoj, ko dobi Chautempsova vlada zaupnico, 5 do 5 in pol odstotno notranje posojilo v višini 1500 milijonov frankov.

Iz naših organizacij

Sresko združenje trgovcev v Celju opozarja svoje člane spričo praznikov v mesecu decembru in januarju na te predpise o delovnem času: Trgovine morajo ostati ves dan zaprte: na dan zedinjenja (1. decembra), na rojstni dan nj. Veličanstva (17. decembra), na Božič in Štefanovo (25. in 26. decembra), na novega leta dan (1. januarja), na dan Sv. Treh kraljev (6. januarja). V smislu 9. točke čl. 27. navedbe smejo ostati trgovine v nedeljo, 24. decembra ves dan odprte. — Uprava.

Pomudbe, poupraševanja

Malinov in jabolčni sok želi kupiti trdka Arnold Katz, Daruvar. Interesenti naj pošljejo vzorce blaga in ponudbe direktno na navedeni naslov.

Adria prašek je boljši

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 29. novembra objavlja med drugim: Navadila za poslovanje s Pošto hranilnico kraljevine Jugoslavije — Seznam strojev in strojnih delov, izdelanih v državi — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svečolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72

Jubilej uspešnega dela

40letnica trdke Franc Stupica

Te dni je poteklo 40 let, ko je ustanovil Franc Stupica v Ljubljani svojo trgovino, ki je bila takoj v začetku trdna slovenska gospodarska postojanka in ki se je vedno bolj in bolj razvijala, da je postala končno ena naših najuglednejših veletrgovin. Kakor mnoge druge naše velike trgovine, tako je tudi trdka Stupica tipičen primer, kako je napredovala naša narodna trgovina. Iz malih početkov se je vsled odlične sposobnosti svojega šefa vedno bolj razvijala, bila kos vsaki konkurenci in obenem s svojo rastjo tudi večala ugled vsemu slovenskemu trgovstvu, a tudi bila viden dokaz našega gospodarskega napredka. Može, kakor Franc Stupica in drugi naši odlični trgovci, so bili tisti, ki so dali gospodarsko podlogo našemu narodnem življenju in brez teh ljudi bi mi še danes ostali le drugorazreden narod samih revežev. Je zato le pravilno, če se ob jubileju ene naših najbolj odličnih trdk spominjamo tudi moža, ki je ustvaril to trdko in jo dvignil na tako ponosno višino.

Franc Stupica se je rodil kot sin posestnika in trgovca ter veletrdnega župana na Vrhu ob vznožju Kapniških planin. Kakor vsi naši kmetjski sinovi, tako naj bi tudi Franc Stupica po želji svojih štarišev postal duhovnik. Pa usoda in talenti Franca Stupice so hoteli drugače. Klasični predmeti niso zanimali mladega Gorenjca, tem bolj pa praktično življenje in zlasti trgovina. Vstopil je zato v Hammerschmidtovo veletrgovino z železnino, ki je bila dolgo vrsto let vodilna trgovina svoje stroke v Ljubljani. Tu je imel Franc Stupica obilo prilike, da se je praktično temeljito izučil v svoji stroki, teoretično naobrazil pa je dobil v Mahrovi šoli, ki je bila ena najboljših trgovskih šol na vsem jugu.

Ko se je izučil, je odšel v Gorico, kjer je še izpopolnil svoje znanje. Tu v Gorici se je tudi že pričel udeleževati našega narodnega življenja in na tej naši tako borbeni postojanki se je utrdil tudi Franc Stupica, da je bil od tedaj vedno eden naših najbolj zanesljivih in požrtvovalnih narodnih delavcev.

Po odsluženih letih pri vojaki je vstopil v Ljubljani v Druškovičovo trgovino, nato pa se je že leta 1893 osamosvojil in ustanovil sedanjo, tako cvetočo trgovino.

Težki so bili prvi časi in treba je bilo napeti vse sile, da je bilo mogoče premagati vse težave. Toda temeljito znanje, prirojeni dar za trgovino in pa nezlomljiva volja so bili kos vsaki nalogi. In tako je trgovina rastla in ko je kupil Franc Stupica l. 1906 vso zalogo Hammerschmidtovih naslednikov, je bila veletrgovina ustanovljena.

Naše narodno gospodarstvo v oktobru 1933.

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Prvič po juliju 1930 smo doživeli, da je postala zaposlenost delavstva napram predhodnemu letu ugodnejša. Letne razlike pri OUZD-u zavarovanega delavstva so bile od julija 1930 do septembra 1933 negativne. V oktobru je bila ta razlika pozitivna in sicer + 807 delavcev. K temu je pripomogla industrija »Gradnja železnice, cest in vodnih zgradb«, katera se je zboljšala od lanskega leta za + 1010 delavcev. Na drugo mesto pride tekstilna industrija z letnim prirastkom za + 2037

Kot eden prvih se je Fr. Stupica specializiral tudi na poljedelske stroje in kot moderen trgovec, ki nikdar ne zaostaja za duhom časa, je izdal l. 1913 prvi slovenski cenik za kmetovalca, obrtnika in gospodinjstvo. Ta cenik je bil pomemben tudi za naš narod, saj je mnogo pripomogel, da so izginile iz vsakdanjega življenja tuje besede za razna orodja. Ni čuda, da je prvi izvod tega cenika zahteval za sebe Narodni muzej.

Ko pa je z neumorno delavnostjo skrbel za razvoj svojega podjetja, pa ni pozabil tudi na svoje narodne in stanovske dolžnosti. Kot eden prvih je vpeljal v svoje podjetje slovensko knjigovodstvo, da je bilo njegovo podjetje res in v vsakem pogledu čisto slovensko podjetje.

Z vso vnamo je deloval pri »Mercurju«, delal za napredek gremija, čegar zaslužni odbornik in predsednik je bil tudi celo vrsto let. V gremiju je zlasti deloval, da se izpopolni obrtni red v tem smislu, da se zahteva strokovna usposobljenost, zavezal se je dalje za celo vrsto vprašanj, ki so bila v prospeh slovenski trgovini.

S posebnim priznanjem pa moramo omeniti njegove zasluge za naš list. Bil je med ustanovitelji »Trgovskega lista« in vedno eden njegovih najzvestejših prijateljev in pospeševalcev. Tiskarna »Mercurj«, velesejem, Trgovska akademija, trgovska šola, Trgovski dom, skratka vsaka stanovska organizacija je štela tudi Fr. Stupico med svoje aktivne delavce.

Javnost je že zgodaj ocenila zasluge Franca Stupice in zato je bil v celi vrsti narodnih in stanovskih organizacij predsednik ali odbornik. Tako je bil imenovan za cenzorja Narodne banke, za člana razsodišča pri borzi, za prisodnika pri obrtnem sodišču, odbornika pri OUZD, podpredsednik Jadranske straže itd. Omenimo naj samo še, da je bil tudi ustanovitelj centralne nakupovalnice za staro železo in da je še danes predsednik Tovarne verig v Lescah.

Vse z delom in z uspehi je bilo izpolnjevanje življenja Franca Stupice, kateremu je zvesto in neumorno pomagala njegova visoko naobrazena življenjska družica, gospa Irma.

S ponosom moreta oba praznovati 40letni jubilej svoje trdke, ker sta jo dvignila med prve trdke v Ljubljani.

Tudi naše iskrene čestitke k jubileju z željo, da bi bili zaslužnemu gospodarskemu delavcu danih še mnogo uspešnih in plodonosnih let!

Adria prašek je boljši

delavcev. Prvi vzrok je več ali manj slučajen radi forsiranja regulacije Ljubljane. Drugi vzrok je pa nenormalen radi pretiranega razvoja tekstilne industrije, o katerem smo že ponovno poročali. Pomembnejši normalen in zdrav napredek izkazuje »gozdno-žagarska industrija« z letnim prirastom + 484 oseb.

Najbolj so nazadovale »Gradnje nad zemljoc«. Njihov letni primanjkljaj znaša — 1354 oseb. Ker je stanovanjska kriza ponehala, ne more ta industrija več tako napredovati kot je napredovala prva po vojna leta.

Napredovanje in nazadovanje ostalih industrij pojasnjuje sledeča tabela:

Industrijska skupina	Povprečno število zav. delavcev v okt. 1933	napram oktobru 1932 absol.	napram sept. 1933 absol.
Gradnja železnice, cest, vodnih zgradb	3131	+ 1010	+ 136
Občinski obrati	1368	+ 305	— 3
Tekstilna industrija	11.334	+ 2037	+ 386
Denarni in zavar. zavodi, samost. pisarne	550	+ 72	+ 10
Industrija tobaka	992	+ 120	— 1
Gradnja prevoznih sredstev	299	+ 37	+ 5
Poljedelstvo	624	+ 74	— 123
Industrija papirja	1890	+ 176	+ 3
Gozdno-žagarska industrija	6402	+ 484	+ 2
Industrija kože in gume	1619	+ 105	— 2
Industrija hrane in pijače	3617	+ 114	+ 28
Higiiena	1668	+ 36	— 64
Hišna služinčad	8160	+ 113	+ 126
Kemična industrija	1579	+ 7	+ 27
Grafična industrija	1126	+ 2	+ 11
Industrija kamena in zemlje	3627	— 26	— 391
Kovinska industrija	6212	— 134	+ 29
Gostilne, kavarne in krčme	2819	— 84	— 302
Gledališča, svobodni poklici, razno	1119	— 65	+ 5
Občinska industrija in čistjenje	4171	— 268	+ 300
Predelovanje kože in gume	3198	— 252	+ 121
Zasebna prometna podjetja	890	— 83	— 12
Javni promet	556	— 61	+ 21
Industrija za predelovanje lesa in rezb.	3501	— 664	—
Centrale za proizvodnjo sile, presk. z vodo	516	— 114	+ 21
Trgovina	3493	— 773	+ 3
Gradnje nad zemljo	4517	— 1354	— 580
Rudarstvo	2	— 7	— 1
Skupaj	78.740	+ 807	— 245

Zunanja trgovina

Svežih češpelj smo letos izvozili za 50 milijonov Din. Največ smo jih izvozili v Češko-slovaško (2689 vagonov), v Avstrijo (1834), Poljsko (449), Švico (302), Nemčijo (29), Italijo (12) in na Madjarsko 1 vagon. Čsl. žitni sindikat je dovolil uvoz 1000 vagonov jugoslovanske in rumunske koruze.

Svetovna trgovina je v 3. četrtletju v primeri z 2. narasla od 22.6 na 22.7 milijard mark ali za 0.6%.

Zaposlenost v jeklnah U. S. A. je od julija padla od 50 na 25.2%.

Avstrijski kartel za zavojni papir se je razdružil.

Razne nemške industrije so zaprosile rusko vlado, da jim nadomesti valutne izgube, ki so jih pretrpele zaradi padca dolarja in funta, ker so na izrečno željo Rusije izstavile menice za svoje terjatve za naročila v funtih in dolarjih. V vsem gre za izgube v višini od 50 do 70 milijonov mark. Kakor je bilo pričakovati, so Rusi to zahtevo odklonili.

Belgijska trgovinska bilanca je bila v septembru prvič po aprilu 1932 aktivna in je bil izvoz za 100 milijonov večji ko uvoz.

Nemčija je v prvih devetih mesecih t. l. uvozila 998 milijonov jajc, lani v istem času pa 1855 milijonov jajc. Uvoz jajc je padel torej za skoro polovico.

Delež nemške trgovinske mornarice v prometu po Atlantskem morju je znašal v prvih devetih mesecih 386.000 ton, lani pa 543.000 ton.

Uvoz Anglije je znašal v oktobru 61.77, za 1 milijon funtov več ko lani, izvoz pa 34.13, to je za 3 milijone funtov več ko lani.

ZA STABILIZACIJO CEN LESA V AVSTRIJI IN JUGOSLAVIJI

Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd« se sestanejo avstrijski in jugoslovanski zastopniki lesne industrije na Dunaju, da se sporazumejo glede cen, da si ne bodo po nepotrebnem delali drug drugemu konkurenco v Italiji. Konference se udeležijo zastopniki lesne industrije iz Ljubljane, Suseda in Sarajeva. Predpogajanja v tej zadevi so se že vršila in zato upajo, da pride na Dunajo do popolnega sporazuma.

Kranjska industrijska družba

je imela v torek, dne 28. novembra pod predsedstvom svojega predsednika gospoda Avgusta Westena v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo svoj redni 64. občni zbor. Na tem občnem zboru je bilo od 300.000 delnic, kolikor je delnic v celoti, zastopanih 288.040. Delniška glavni- ca znaša Din 45.000.000, redni rezervni fond 2.311.627, posebni rezervni fond 1.817.236, rezervni sklad za valutarne spremembe 3.541.730, račun sklada za družbene namene in davčne rezerve 2 milijona 675.191, sklad za investicije, ki se je nabiral tekom let, ko ni bila plačana nobena dividenda, 10.750.000. Stroji in obratovalne naprave znašajo po bilanci 76 milijonov 530.264, sirovine in zaloga 34 milijonov 932.949, blagajna 849.780, menice in devize 3.164.675. Bilanca izkazuje dolžnikov in naložb pri denarnih zavodih 35 milijonov 710.470, dočim znaša račun upnikov 112.786.282. Račun dobička in izgube izkazuje 2.892.808 ter prenos iz prejšnjega leta 945.952. Družba je v preteklem poslovnem letu začela izdelovati nekaj novih vrst blaga, tako cevi. Žičarno na Koroškem je družba poleti opustila zaradi prevelike nadprodukcije in bo instalacije od ondot porabila doma. Občni zbor je soglasno sklenil, da ni razdeliti nobene dividende. Od dobička gre v redni rezervni fond znesek 144.640, v investicijski fond znesek 750.000, v fond za dvomljive terjatve 2.000.000. Davki in doklade so v preteklem letu narasli na 11.603.000 proti 6.500.000 v predločenem letu. Za socialno zavarovanje je bilo plačano 2.545.516, pasivne obresti so znesle 5.921.116, odpisi 14.000.000 in dvomljive terjatve 39.000. Plač in mezd je bilo plačanih okoli 37.000.000. Valjarna za tanko pločevino v poslovnem letu 1932/33 ni mogla začeti z delom radi zakasnitve v dobavi potrebnih strojev. Zakasnitev je nastala radi brezpogodbenega razmerja z Nemčijo. Nova valjarna za tanko pločevino je stopila v obrat stopraj meseca oktobra, pa proizvaja kvalitativno dobro pločevino. V odbor so bili na občnem zboru ponovno voljeni gospodje: Janko Jovan, dr. Dinko Puc in Avgust Westen.

Skladišče

V skladiščih trgovine in industrije ležijo mnogokrat naravnost ogromne vrednosti in vendar marsikdo posveča jako malo važnosti skladišču in njegovemu vodstvu ter smatra, o vsakega dovolj dobrega za vodstvo skladišča; zato pa najdemo kot skladiščniki ljudi raznih poklicev, ki so ga opustili iz tega ali onega vzroka in so sedaj nastavljeni kot cenena moč celo kot vodje skladišča. Marsikdo je tako omalovaževanje skladišča že drago plačal. Ni dovolj, da je skladiščnik pismen in da ima dober organ, s katerim more vpiti na delavstvo, ne, skladiščnik mora biti resnično dober in izurjen trgovec z obsežnim poznavanjem blaga in trgovskih običajev in mora biti tudi sposoben za pisarniške posle trgovske pisarne.

Nadalje se morajo skladišču dodeliti vestni, pošteni in popolnoma trezni pomočniki in delavci, saj od tega je odvisen uspeh del dobička. Toliko glede osebja.

Skladišču ne sme nikdar zmanjkati kakšne vrste blaga, posebno pa ne v trgovinskem skladišču sirovin in pomožnih snovi, katere se redno in tekoče rabijo v fabrikaciji.

Vzorno vodeno skladišče more dati vsak hip točne in zanesljive podatke o nabavah, izdatkih in zalogi vsake vrste blaga in sirovin.

Da se vzdržuje red in poveča čut odgovornosti, mora biti za izdajo blaga ali sirovin določen prostor in ne smejo ljudje hoditi po skladišču in si jemati kar sami. Posamezni oddelki skladišča ali posamezne vrste ali skupine blaga se naj izročijo v upravo posameznim pomočnikom, kateri so potem za svoj oddelek odgovorni.

Vsaka pošiljka se mora pred prevzemom od prevoznika (železnica, pošta, voznik in drugi) pregledati in ugotoviti, ali je v redu. Morebitne razlike v teži ali drugi nedostatk se morajo takoj ugotoviti v pričo zastopnika prevoznega podjetja. Kljub temu pregledu se mora blago pred vskladiščenjem še enkrat pregledati in primerjati z listinami (vozni list, dobavnica), posebno pa z računom. Radi tega mora skladišče dobiti vsak račun v roke, da z računom prevzame vsako pošiljko in na račun ugotovi pravilni dohod blaga.

Vsaka pošiljka, predno gre iz skladišča ali predno se naloži na voz, se mora pregledati, ali je v redu in če ni kaj premalo ali kaj preveč izdano ali v drugačni kakovosti, kakor je v naročilnem listu.

Trgovec pač želi kolikor mogoče veliko prodati, pa tedaj ni kaj navdušen za določene poslovne ure. Ali tudi skladišče mora imeti čas za vzdrževanje reda, za vknjiževanje in pregled. Zato se naj izdaja blago dnevno le ob določenih urah in izven teh ur le v nujnih primerih. Na vsak način pa

morajo imeti v tem oziru red industrijska podjetja. Njihova skladišča blaga in sirovin izdajajo stalno iste ure dopoldne ali popoldne, da se delavstvu ne nudi prilika za poslovanje z izgovorom, da so prevzemali sirovine itd. Izven teh določenih ur se izdajo le tiste naročbe, katere označi vodstvo oddelka ali obrata kot »nujne«.

Sirovine se izdajajo oddelkom ali delavstvu le na podlagi naročilnice, katero podpiše obrato- ali oddelkovodja ali delovodja v oddelku. Naročilnica v rokah skladišča je potrdilo za izdano blago. Oddelkom oddaja skladišče z dobavnico, katero napiše oddelek ob enem z naročilnico. Skladišče vpiše v dobavnico točne količine izdanega blaga. Naročilnica in dobavnica sta sta različne barve.

V oddelkih smejo ležati le take količine blaga ali sirovin, ki so potrebne za sproti.

V skladišču naj ima vsaka vrsta blaga ali sirovin svoje mesto in ne sme ležati na več krajih. Kosovno blago naj bo v predalih in v vsakem predalu karta ali kartoteka s podatki o prirastku, izdaji in stanju.

Tovarniški oddelek oddaja gotove izdelke skladišču z oddajnim listom, v katerem je navedena vrsta, količina, kakovost in vrednost, če jo oddelek pozna.

Za vse naročbe pri dobaviteljih se naj porabljajo posebne tiskovine, kakor so priporočene v trgovskem koledarju za leto 1927.

Velike pozornosti je potrebno pri blagu, ki je zaračunano v enem računu, prihaja pa v partijah (n. pr. premog).

Premalo pozornosti se posveča v industrijskih obratih raznim odpadkom, staremu železju in drugim kovinam, ki so večkrat velike vrednosti. Bakreni in medeniasti predmeti kaj radi dobe nože in zginejo, tedaj ne smejo ležati na prostem, ampak v zaprtih lopah. Taki predmeti se naj čimprej prodajo.

Za skladišče se naj vodi skladiščna knjiga (skontrola) ali kartoteka. Na vsak način je to izvedljivo v industrijskih skladiščih in v skladiščih skoraj vseh veletrgovin.

Adria pravek je boljši

Dobava-prodaja

Prodaje. Dne 12. decembra bo pri Komandi Dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani ustmena licitacija za prodajo 551 kg raznih krp od starih oblek in 417 parov starih čevljev. (Predmeti in pogoji so na vpogled pri isti komandi, Rimska cesta 22.)

Restavracija na postaji Konjic se odda v zakup potom ofertne licitacije dne 9. decembra pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Les se prodaja na dražbi dne 12. decembra t. l. pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Direkcija državnega rudnika Ljubija sprejema do 4. decembra ponudbe o dobavi pisarniškega materiala.

Direkcija državne železarne Vreš sprejema do 6. decembra ponudbe o dobavi 2 usnjatih kolut; do 13. decembra pa o dobavi 1000 izolatorjev za telefonske napeljevalce ter o dobavi silicijum-žice.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. decembra ponudbe o dobavi 650 stekel za okna, 100 kg kita, 150 rudarskih želez in 200 lopat za premog; 2 trofaznih elektromotorjev, 500 kg karbida, 800 m trovodnega bakrenega kabla, 2000 medenastih rincev za zastore, 50

vrčev za vodo, 50 omotov motvoza, 800 kg žebeljev, 5 kg žebeljev za tapetnike, raznega električnega materiala in rumene kovine.

Komanda pomor. arzenala Tivat sprejema do 11. decembra ponudbe o dobavi 150 kg papirnate lepenke, 33 kg papirja za zavijanje, 1500 zamaškov, 40 kg svinčenih plomb, 310 kg usnja, 270 m lanene jadrene, 20 m molinos platna, 40 m belega platna za zastore, 200 m buret svile, 30 m bele flanele, 30 belih cunj, 300 kg krp za čiščenje, 30 m kokosovih preprog, 2 kokosovih otiračev; do 12. decembra pa o dobavi 230 kg usnja, 35 kg jermen, 4000 kg cinkovih plošč in 50 kg kositra.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Razno

MANDŽURIJA — SREDIŠČE NEZAKONITE TRGOVINE Z MAMILI

Pri sestanku Posvetovalnega odbora Društva narodov za opij in mamila je ameriški delegat Fuller ogorčeno napadal mandžurske oblasti (to se pravi — posredno japonsko vlado), da krši vse konvencije o trgovini z opijem in mamili in da grozi preplaviti dežele Dalnjega Vzhoda z mamili. Navedel je mandžurski proračun za dobo do konca junija 1934. V tem proračunu cenijo dobiček iz opijskega monopola na 10.000.000 yuonov (srebrnih dolarjev po 3 zl. krone), dočim je znasal lani 5.000.000. Proračun opijskega monopola se ceni na 33.000.000 yuonov. Od tega bo treba 18.000.000 za nakup opija. Fuller je dokazal, da so se vse konvencije kršile v času odkar se je Mandžurija izločila izpod kitajske nadoblasti, in povdarjal, da pomeni to izrabljanje Mandžurije za hazo nezakonite trgovine z mamili v mednarodnih izmerah. Trdil je, da mandžurska vlada podpira kulturo mamil in skuša povečati število kadiccev.

Kitajska rabi v medicinske in znanstvene svrhe letno 20 kg heroína, 100 kg morfija, 30 kg kokaina; Japonska po potrebi 650 kg heroína, 3800 kg morfija in 1000 kilogramov kokaina.

*

Nikola Tesla, slavnj jugoslovanski iznajditelj in znanstvenik je dobil te dni od Harvardске univerze v priznanje njegovega znanstvenega dela Edisonovo kolajno. Ko je bilo kolajna slovesno izročena Tesli, je ta dejal, da je odkril način, po katerem bo mogoče ujeti kozmične žarke in jih praktično uporabljati in jih pošiljati naprej brezžično ali po žici. Za ves svet bi zadostovala ena centrala za upravljanje kozmične energije.

Velike protizidovske demonstracije so bile na Madjarskem. Vse univerze so zaprte.

Komunistično propagandno centralo in vohunsko agenturo so odkrili na Dunaju. 8 tujecev, ki so večinoma iz balkanskih držav, so aretirali.

Neki bavarski vojak je bil na avstrijski meji ustreljen. Nemško poročilo pravi, da je bil ustreljen od avstrijskih obmejnih straž za časa vaj s smučmi in na nemškem ozemlju, avstrijsko poročilo pa pravi, da je bil za časa strotnih vaj nemških vojakov ustreljen na avstrijskem ozemlju, najbrže od nemških vojakov samih.

50.000 mark nagrade je razpisala založba Schen za tistega, ki dokaže, da so oarritja »Petit-Parisienna« resnična.

En milijon romarjev je obiskalo v svetem letu Rim.

Blizu vojaškega letališča v Marignanu v Franciji sta trčili skupaj dve letali in treščili na zemljo. Oba pilota sta obležala mrtva.

Nad 20.000 nemških beguncev je v Belgiji in je belgijska vlada imenovala posebnega komisarja za begunce.

Taborišče za nepoboljšljive kaznenice ustanove v Nemčiji. Vsi kaznenici v tem taborišču bodo kastrirani.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Na zelenjadnem trgu je manj blaga in cenje pričenjajo polagoma rasti. Lepše glavne endivije se prodajajo po 75 par do 1 Din. Tudi zelena kolaraba se je nekoliko podražila in se prodaja po dinarju. Radič in špinača sta po 1-50 merica, za 50 par dražje ko prejšnji teden. Zelja je zelo veliko na trgu in se prodaja po 50 par do 2 Din glava (po velikosti). Ohrovtja je malo in se prodaja glavica po 1 Din. — Na sadnem trgu je malo blaga. Jabolka se prodajajo še po stari ceni, boljnjih jabolka pa na kmetem trgu sploh ni. — Na perutninskem trgu je bilo malo več blaga, ker so tudi Bosanci prodajali na trgu. Njih perutnina je nekoliko cenejša od domače. Jajca so ohranila staro ceno. Na Sv. Petra nasipu je bila kupčija zelo mrtva, saj je samo en kmet pripeljal voz krompirja, ki ga je prodajal po 75 par za kg na debelo. Nadalje so bili še trije vozovi zelja, ki se je prodajalo po isti ceni.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejemu dne 24. novembra 1933 je bilo pripeljanih 299 svinj; cene so bile te: mladi prašci 5 do 6 tednov stari 100—115, 7 do 9 tednov stari 120—150, 3 do 4 mesece stari 200—250, 5 do 7 mesecev stari 300—380, 8 do 10 mesecev stari 400 do 550, 1 leto stari 600—700 Din; 1 kg žive teže 6—7, mrtve teže 8-50—9-50 Din. Prodanih je bilo 102 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 1. decembra: 11.00: Solska ura: Proslava nar. praznika (I. drž. gimn.) — 12.15: Reproduciran koncert (slavnostne koračnice) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirana glasba: Slove nec, Srb, Hrvat, za uvek brat i brat (narodne pesmi) — 18.00: Proslava zjedinjenja za inozemstvo (Cercle français — g. Lacroix) — 18.15: Proslava Zjedinjenja za inozemstvo (Angleški klub — ga. Copelandova) — 18.30: Predavanje Narodne odbrane — 19.00: Sokolstvo — 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Andrejka) — 22.00: Rezerv. za prenos — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Reprodukcijska II. in III. dejanja Tijardovičeve opere »Mala Floramys«.

Sobota, dne 2. decembra: 12.15: Reproduciran koncert (za vsakega nekaj) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproduciran koncert (operetni venčki) — 18.00: Reproducirana moderna plesna glasba — Stanje cest — 18.30: Zabavno predavanje (Mirko Kragelj) — 19.00: Ljudski nauk o dobroti in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Radio-orkester — Vmes poje sevdalinke s spremljevanjem kitare gđe. Mara — 21.00: Fantje na vasi — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Radio-orkester in Radio-jazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 29. novembra: Sv. Ivana. Red Četrtek.

Petek, dne 1. decembra ob 15.: Robinzon ne sme umreti. Premiera. Izven.

Sobota, dne 2. decembra: Turške kumare. Izven. Znižane cene.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 30. novembra: Zaprti. Petek, dne 1. decembra: Mala Floramys. Izven. Znižane cene.

Sobota, dne 2. decembra: Stoji, stoji Ljubljana. Premiera. Izven.

'KVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Uožarski bol 1
FVORNIKA KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana
Igriška ulica štev. 10

Telefon 22-67

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni listi hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GRIGORČIČEVA 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur